

ΙΣΜΗΝΗ ΜΠΑΡΑΚΛΗ

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ
ΤΗΣ ΠΕΤΑΛΟΥΔΑΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Βασισμένο σε αληθινή ιστορία

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Το μυστικό της πεταλούδας**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Ισμήνη Μπάρακλη
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Κατερίνα Δουρίδα
ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Τζίνα Γεωργίου
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ραλλού Ρουχωτά

© Ισμήνη Μπάρακλη, 2016
© Φωτογραφιών εξωφύλλου: Clayton Bastiani/Trevillion Images,
vlas2000/Shutterstock, Lightspring/Shutterstock
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

Πρώτη έκδοση: Μάρτιος 2016, 4.000 αντίτυπα

Έντυπη έκδοση ISBN 978-618-01-1513-0
Ηλεκτρονική έκδοση ISBN 978-618-01-1514-7

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.

Έδρα: Τατοίου 121, 144 52 Μεταμόρφωση
Βιβλιοπωλείο: Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα
Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e-mail: info@psychogios.gr
www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.

Head Office: 121, Tatoiou Str., 144 52 Metamorfossi, Greece
Bookstore: 13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece
Tel.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e-mail: info@psychogios.gr
www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

ΙΣΜΗΝΗ ΜΠΑΡΑΚΛΗ

το μυστικό
της πεταλούδας

ΑΛΛΑ ΕΡΓΑ ΤΗΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ

Από τα Gucci στο... ταγάρι, Μίνωας, 2013

Λικέρ τριαντάφυλλο, Μίνωας, 2014

Το ημερολόγιο ενός κακομαθημένου 1 (παιδικό μυθιστόρημα),
Μίνωας, 2013

Το ημερολόγιο ενός κακομαθημένου 2 (παιδικό μυθιστόρημα),
Μίνωας, 2014

Το ημερολόγιο ενός κακομαθημένου 3 (παιδικό μυθιστόρημα),
Μίνωας, 2015

*Στη μητέρα μου,
Ειρήνη*

Από τη μοίρα του κανένας δεν ξεφεύγει.
Είναι στο χέρι του, όμως,
να ξεφύγει από τον κακό του εαυτού...

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

«Το μυστικό της πεταλούδας» είναι ένας άρτιος κύκλος, σαν κι αυτούς που χαράζουμε με τον διαβήτη, μοίρα προς μοίρα, που θα κλείσει μόνο σαν φτάσει στο σημείο της αφετηρίας. Όσο κι αν περιπλανηθούμε κατά τη διάρκεια της πορείας μας, όσο κι αν χαθούμε και τα βήματα στο ταξίδι της ζωής ξεστρατίσουν, το τέλος πρέπει να μας βρει στο ίδιο σημείο, αυτό της αγνότητας, της καθαρότητας, της γαληνεμένης συνείδησης που ομοιάζει με εκείνη του μικρού παιδιού. Της αφετηρίας. Η ιερή στιγμή της γέννησης ενώνεται μυστηριακά με την ιερή τελευταία στιγμή, την άγνωστη στιγμή της αναχώρησης. Τότε έχουμε έναν άρτιο κύκλο. Μικρός ή μεγάλος, δεν έχει σημασία. «Το μυστικό της πεταλούδας» είναι ένας κύκλος περιπλάνησης, περιπέτειας, παθών, οδύνης και σκότους που θα κλείσει σε ξέφωτο, σε άπλετο φως, για να μας θυμίσει πως είναι ανθρωπίνως δυνατά και τα δυο. Το σκοτάδι και το φως.

ΓΕΡΟΝΤΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

1

Θεσσαλία, Άγραφα, Ιανουάριος 1990

Η μικρή σκίτη ξάφνου φωτίστηκε. Μέρες τώρα, είχε βυθιστεί στο σκοτάδι, λες και το καντήλι βιάστηκε να σβήσει, μη λογαριάζοντας τον ετοιμοθάνατο. Το τσιρίνι που έβανε τελευταία φορά για καντηλήθρα είχε γείρει μισοκαμένο μες στο παγωμένο λάδι... Έβγαλε μερικούς αδύναμους ήχους, σαν υπόκωφο σφύριγμα, και χάθηκε το φως του, αφήνοντας πίσω του έναν τελευταίο παχύ καπνό. Ρήμαξε η κάμαρη στο σκοτάδι, και οι αξημέρωτες νύχτες γέμισαν μόνο από τους ήχους της δύσκολης ανάσας, που με κόπο κι αγωνία εισχωρούσε στα σωθικά κι έβγαινε έξω κουρασμένη, μισή.

Ο αγέρας απ' έξω λυσομανούσε, μούγκριζε στο διάβα του... Ξερίζωνε δέντρα, ξεκολλούσε βράχους, στριφογύριζε το χώμα και το πέταγε ψηλά. Βαρυχειμωνιά. Μα μέσα στην ξύλινη καλύβα, μια ιερή θαλπωρή και γαλήνη απλωνόταν απ' άκρη σ' άκρη... Το παγωμένο ξεροβόρι

δεν έμπαινε μέσα, όπως τόσες και τόσες φορές. Αυτή την άγια στιγμή, τίποτα δεν επιτρέπει ο Θεός να μπει μέσα στην καλύβα. Ο κοκαλιασμένος γέροντας, ασάλευτος πάνω στο γιατάκι του, μια πρόχειρη κατασκευή που λίγο έμοιαζε με κλίνη, κοιτά με δέος τα ουράνια κι αφουγκράζεται τους θεϊκούς ύμνους και τις μεθυστικές ψαλμωδίες που μπλέκονται με θείες λάμπεις και αλλόκοτους ήλιους. Κατάλαβε πως είναι η στερνή του ώρα. Μέρες την περίμενε, έτοιμος, ήρεμος, ψιθυρίζοντας κάθε τόσο, ανοιγοκλείνοντας αργά, αδύναμα τη γέρικη χούφτα... «Σίμωσε... σίμωσε...»

Μα τώρα ήταν πια βέβαιος πως είχε φτάσει η στιγμή που λαχταρούσε. Σήκωσε το στεγνό, πετσιασμένο του χέρι και προσπάθησε με δυσκολία να σχηματίσει πάνω του τον σταυρό... Σχεδόν τα κατάφερε. Αυτρώθηκε!

«Κύριε Ιησού Χριστέ Υιέ και Λόγε του Θεού, ελέησόν με τον αμαρτωλό». Η ύστατη επίκλησή του βγήκε αργά, αβίαστα, γαλήνια, μέσα από την ασθενική του πνοή... Ηρέμησε κι έμεινε να κοιτά το θείο σχέδιο στην ξύλινη παλιά οροφή, τη χιλιοτσακισμένη από τους καιρούς, που τόσα χρόνια πάλευε με βροχές, χιόνια και ανέμους, και την μάλωνε ξανά και ξανά... Μα τώρα μόνο την οροφή δεν έβλεπε. Όλη η ασχήμια της ύλης είχε εξαφανιστεί μπροστά από τα μάτια του. Ακόμα κι αυτή που χρόνια αντίκριζε με δυσφορία κάτω απ' τη μύτη του... Αυτή που κουβαλούσε κοντά επτά δεκαετίες πάνω του. Τώρα ημέ-

ρεψε κι αυτή, ομόρφυνε, λαμποκοπά... Το σακατεμένο, γέρικο κορμί, τα σκοροφαγωμένα ρούχα, το ψειριασμένο κεφάλι, οι χυμοί που έτρεχαν από τις πληγές... Τίποτα δεν έμοιαζε όπως πριν. Καμία άσχημη μυρουδιά δεν του ξύνει τα ρουθούνια, καμιά πληγή ξέχειλη από πύο δεν του αποδιώχνει το βλέμμα. Δυο ξένα μάτια, φωτεινά, είχαν ανοίξει διάπλατα πάνω στα δικά του στραβά, ξασπρισμένα, γέρικά μάτια κι έβλεπαν μαγικές, παραδείσιες εικόνες. Χρυσά πουλιά, λευκά άλογα, αγγέλους να φτερουγίζουν ολόγυρα χαρούμενοι και να τον καλούν στη γιορτινή αντάμωση... Αγαλλίασε. «Με συγχώρεσες άραγε;» Του έγνεψε δειλά, ταπεινά... Το κομποσκοίνι έπεσε από το χέρι... Αυτό το κομποσκοίνι που έφτιαξε κάποτε με μαλλί προβάτου, για να μετράει τις μετάνοιες... για να μετράει τις μέρες... μέχρι να γίνει πρόβατο... γιατί κάποτε ήταν λύκος...

Το δόλιο του στέρνο, με τα λεπτά κόκαλα που προεξείχαν από την καχεξία του, έβγαλε τις στερνές ανάσες... τα χείλη έμειναν με το χαμόγελο της επίκλησης, τη γλύκα της προσμονής, τη λαχτάρα της ένωσης... Τα έκπληκτα μάτια στάθηκαν στυλωμένα να κοιτούν με δέος τη Θεία παράσταση, το ανείπωτο Φως, ώσπου το κορμί μαρμάρωσε για τα καλά...

Μέσα στο δωμάτιο ξεχύθηκε πάλι άγριος ο λυσσασμένος καιρός. Λες κι ο Θεός, μεμιάς, έληξε την εκεχειρία

Του... Το μεταξένιο γέμι ανέμισε στο αγέρι που εισχώρησε με σφύριγμα ηχηρό απ' τις αμέτρητες χαραμάδες. Και όσο μες στο καλύβι η ολόλευκη γενειάδα πάνω στ' ασάλευτο κορμί σκόρπιζε στον αέρα, έξω, στην πλάση, ολόλευκες, ψιλές νιφάδες χιονιού σκορπίζονταν χορεύοντας τρελά ολούθε.

90 ΜΟΙΡΕΣ
Ο ΦΡΑΓΚΟΥΛΗΣ Ο ΛΗΣΤΗΣ

2

Πάρωνας, Νοέμβριος 1950

Τα ουρλιαχτά της έσκιζαν τον αέρα. Το άλογο κάλπαζε κι εκείνη, μπρούμυτα πάνω στα άγνωστα γόνατα που έσφιγγαν με δύναμη τα πλευρά του ζώου, να θωρεί το χώμα που ανακατευόταν από τις γρήγορες δρασκελιές. Οι πέτρες τής πονούσαν το πρόσωπο, της μαστίγωναν το κορμί. Τα άγνωστα, δυνατά πόδια κάθε τόσο κλοτσούσαν τα τριχωτά πλευρά του δόλιου ζώου. Κι εκείνο όλο και πιο πολύ επιτάχυνε, όλο και πιο βαθιά χωνόταν μέσα στο δάσος. Η τσιριχτή φωνή, που απεγνωσμένα ζητούσε βοήθεια από τους βράχους, τα δέντρα, τα τσακάλια του βουνού, απλωνόταν στην ερημιά μαζί με το ποδοβολητό του αλόγου και αντιλαλούσε μέχρι το απέναντι βουνό. Άγριο το τοπίο. Νύχτωνε. Οι σκιές μεγάλωναν και οι ήχοι γίνονταν όλο και πιο απειλητικοί. Όλα εχθρικά, ακόμα και το ποτάμι που είχε ξεχειλίσει από τις φθινοπωρινές βροχές και έτρεχε μουγκρίζοντας θυμωμένα. Ο

καβαλάρης σταμάτησε ξαφνικά... Την κατέβασε βίαια. Σχεδόν την πέταξε στο χώμα, κοντά στην κοίτη του ποταμού. Την κοίταξε χωρίς κανέναν οίκτο. «Άδικα σκούζεις, δεν πρόκειται να σ' ακούσει κανείς...» Τα αναφιλητά της δεν την άφηναν να αναπνεύσει... Σπασμοί, ρίγη και πνιγμένες, κοφτές ανάσες... Ένα μπερδεμένο κουβάρι το κορμί της, κουλουριασμένο, σαν φοβισμένο φίδι πάνω στο νωπό χώμα. Ο φόβος της είχε δηλητηριάσει το μυαλό, την είχε κυριεύσει... Αν είχε μια ευχή... θα ήταν μόνο να μπορούσε να ξεφύγει απ' αυτόν. Η φήμη του και μόνο ήταν ο χειρότερος εφιάλτης του χωριού της. Κάθε βδομάδα ένα αρνί, κάθε τόσο μια κοπέλα...

Τα χέρια της μύριζαν ακόμα μανταρίνι που τάζε στο στόμα τη μικρή της αδερφή. Τα νύχια της είχαν βαφτεί με το πορτοκαλί χρώμα της φλούδας του εσπεριδοειδούς. Εκεί μπροστά στο αναμμένο τζάκι, πάνω στους ολοστρόγγυλους κορμούς που είχε κόψει χρόνια πριν ο πατέρας της, άκουγε τη μικρή της αδερφή να μουρμουρίζει μια παιδική ιστορία και εκείνη την μπούκωνε μανταρίνι, όταν η ξύλινη πόρτα υποχώρησε στη δυνατή κλοτσιά. Και τότε μπήκε εκείνος. Άγριος, βίαιος, κρυμμένος πίσω απ' τη μακριά του γενειάδα και τυλιγμένος μέσα σε ένα μακρύ αμπέχονο με σηκωμένο τον γιακά μέχρι τα μάτια. Την τράβηξε απ' τα μαλλιά, την έβγαλε μέχρι έξω, καβάλησε το άλογο και σήκωσε το μικροκαμωμένο κορμί στον αέρα... Κανείς δε βρέθηκε στο διάβα του να εμποδίσει το

μοιραίο... Μόνο η μικρούλα άρχισε να ουρλιάζει απ' την τρομάρα της στη θέα της αρπαγής της αδερφής της από έναν ξένο. Άνοιξε το στόμα διάπλατα για να ξεχυθεί η στριγκλιά της στον κρύο αέρα. Η σάρκα των ζυγωματικών της μεμιάς πάγωσε κι άσπρισε, σαν χιονισμένο τοπίο, οι μασημένες σάρκες των μανταρινιών που ήταν ακόμα μέσα στο στόμα της φανερώθηκαν. Τις κλωθογύριζε ώρα τώρα. Της είχαν φανεί σκληρές και τις πιπίλιζε για να ρουφήξει μόνο το γλυκό ζουμί... Κανείς δεν ξεμαντάλωσε τις κλειδαμπαρωμένες πόρτες. Όσο γενναία κι αν ήταν η κραυγή της, κανείς δεν τόλμησε να βοηθήσει, μόνο ασάλευτοι αφουγκράζονταν πίσω από τα ξύλινα παντζούρια τις αντάρες, με σβησμένο το φανάρι. Ποιος να τα βάλει με ληστή; Ασύμμετρη η προσπάθεια, και ας ήταν μικροπαίδια, γειτονόπουλα, αγαπημένοι φίλοι των δικών τους παιδιών, και ας ήξεραν πως αύριο μεθαύριο μπορεί να γκρέμιζαν τη δική τους πόρτα. Μόνο έμεινε η μικρή να κοιτάζει, ξυπόλυτη, χλομή, κατουρημένη, πάνω στον χωμάτινο υγρό δρόμο, το γρήγορο άτι να ξεμακραίνει και την αγαπημένη της αδερφή να κρέμεται πάνω σε αυτό σαν πολύτιμο, βαρύ ύφασμα και να χάνεται σαν σίφουνας... Το στόμα της μεμιάς πίκρισε. Η γλύκα του εσπεριδοειδούς σαν να 'γινε δηλητήριο που βάλθηκε να την πνίξει. Μετά από λίγο, ακούστηκαν και τα ουρλιαχτά της αδερφής της να σχίζουν τη σιγή της νύχτας, αρκετά μέτρα μακριά, στην έξοδο του χωριού από τη βορινή δημοσιά... Τόσο της πήρε να καταλάβει, να ζεσταθεί το παγω-

μένο της μυαλό, να συνειδητοποιήσει τη λαχτάρα, να καταφέρει να αντιδράσει.

Δεν όριζε πια τον εαυτό της, ήταν η λεία του. Αισθανόταν σαν αδύναμο ελάφι λίγο πριν το κατασπαράξει το θηρίο και το ξεσκίσει με τα δόντια του. «Τέλεψες, έρμη, αυτό ήταν... πάει η δουλειά σου...» μονολογούσε η σκέψη της πάλι και πάλι τις ίδιες κουβέντες. Την πέταξε πάνω στα κιτρινισμένα φύλλα και έπεσε πάνω της. Δεν είχε προλάβει ούτε να βρέξει τα χείλη της, να ρουφήξει λίγη απ' τη δροσιά του ποταμίσιου νερού, να μαλακώσει το ξερό λάρυγγι από την αγωνία και τον αέρα που της είχε στεγνώσει τα σωθικά. Η τρομάρα της μεγάλωσε επικίνδυνα στην επόμενη σκέψη... «Και τώρα; Τι θα γίνει τώρα; Βάλε, Θεούλη μου, το χέρι σου...»

Ίκτερος ξεχύνεται ορμητικός μες στο κορμί της... Κυριεύει τα μάτια της, απλώνεται στα σωθικά της και τα δηλητηριάζει. Μαζεύει τις τελευταίες της δυνάμεις, φουσκώνει τα πνεμόνια της με τον ψυχρό αέρα για να τον βγάλει έξω με ορμή και ήχο δυνατό. Ουρλιάζει και σειέται η γη. Οι βρύσες των ματιών της φέρνουν ακούραστα νέα δάκρυα... και τα πνεμόνια της νέες κραυγές... Οι φωνές της τον ενοχλούν, τον θυμώνουν. Όλες αντιστέκονται, μα τούτη εδώ είναι ζόρικη, αλλιώτικη απ' τις άλλες. Όλες τον δυσκολεύουν, μα στο τέλος τις καταφέρνει. Αυτή εδώ σήμερα τόση ώρα τον παλεύει σθεναρά και ας είναι μια σταλιά άνθρωπος. Τον κλοτσά, τον χτυπά, του γδέρνει με τα νύ-

χια της τις σάρκες του. «Άτιμο θηλυκό, αγριόγατα... με γέμισες γρατζουνιές». Το νιώθει... δε θα τον αφήσει να το απολαύσει... Με τη μια χούφτα τής φιμώνει το στόμα και με την άλλη τής γραπώνει τα δυο χέρια. Οι καρποί της πονούν, νομίζει πως θα σπάσουν, η χούφτα του δεν την αφήνει να αναπνεύσει. Το πρόσωπάκι της είναι τόσο μικρό, λεπτοκαμωμένο, αλαβάστρινο... θα ραγίσει, θα σπάσει κάτω από τη σκληρή, τεράστια παλάμη... Κοιτάζει τον σκοτεινό θόλο πίσω από τα μαύρα φύλλα. Ούτε ένα φωτεινό σημείο στο στερέωμα της πλάσης... Νύχτα χωρίς φεγγάρι, σπαρμένη μόνο με βαριά, πυκνά σύννεφα, που τα έχουν κρύψει όλα πίσω τους, όπως κι εκείνος την είχε κρύψει κάτω από το δυνατό του κορμί. Ένα κορμί γεμάτο ζώδη ένστικτα, που τώρα βρήκε κάπου να εκτονώσει... Μουγκρίζει από ευχαρίστηση. Σέρνει τη βαθιά λαλιά του πάνω από τ' αυτί της παιδούλας βγάζοντας άναρθρους ήχους. Λυσσαλέα αμολάει επάνω της τις ορμές που κυριαρχούν στη σάρκα του και θολώνουν το μυαλό του... Επιτέλους, της επιβλήθηκε... Κάτω από τα δυνατά του χέρια δεν μπορεί ούτε να σαλέψει... Τη γάντζωσε για τα καλά. Το βάρος του κορμιού του είναι όλο πάνω της. Την έχει ακινητοποιήσει και της επιβάλει τις επιθυμίες του, χωρίς τύψεις, χωρίς δευτερες σκέψεις. Το σώμα του τη σέρνει μαζί του, στον δικό του ρυθμό, με επαναλαμβανόμενες, σύντομες, βιαστικές ωθήσεις ξανά και ξανά. Πονάει. Φοβάται. Το κορίτσι απομακρύνει ό,τι μπορεί να αποσώσει από εκείνον... Το μοναδικό λεύτερο κομμάτι του εαυτού

της που καταφέρνει να διώξει μακριά του... Στέλνει το βλέμμα της πίσω από τις φυλλωσιές των δέντρων και ψάχνει το ουράνιο στερέωμα... Σκοτάδι παντού.

Τώρα πια, κάνει τη δουλειά του καλύτερα. Δεν του προβάλλει καμία αντίσταση, τα σκέλια μαλάκωσαν, το κορμί συνεργάζεται, μπορεί να της αρέσει κιόλας... Ξαφνικά έγιναν όλα τόσο εύκολα... Κι εκείνος, που νόμιζε ότι δε θα το ευχαριστηθεί καθόλου απόψε, γελάστηκε τελικά... Παίρνει τη χούφτα από το πρόσωπό της. Δε χρειάζεται πια να της φιμώνει το στόμα... Τώρα, ας φωνάζει όσο θέλει. Μπορεί και να μη θέλει να φωνάζει, να γλυκάθηκε. Εκείνος, πάντως, τέλεψε τη δουλειά του, έκαμε το κέφι του. Συνήλθε για τα καλά. Μα το πρόσωπο μένει ακλόνητο, εκεί, στην πρώτη του θέση, με τα μάτια ορθάνοιχτα, στυλωμένα στον Θεό... Τραβιέται αγριεμένος απ' τις σάρκες της... Σκιαάζεται. Δεν το περίμενε αυτό. Στέκει κεραυνοβολημένος πάνω της. Θυμώνει. Η παλάμη του είναι ακόμα νωπή από τα χνότα και τα σάλια της, μα το πρόσωπό της είναι πια στεγνό, ασάλευτο, κρύο. Φουρκίζεται με τον εαυτό του... «Μα πώς;... πώς;» μονολογεί. Τον κυριεύει φόβος. Τρίβει αηδιασμένος τη νωπή του χούφτα πάνω στο τραχύ αμπέχονο, στο ύψος του μηρού του, και ύστερα σκέφτεται να φύγει... δεν τον χωρά ο τόπος. Να φύγει γρήγορα... όσο είναι καιρός... μόνο αυτό τον νοιάζει... Αφήνει το ξεψυχισμένο κορμί πίσω του, δίπλα στην κοίτη, πάνω στα κιτρινισμένα πλατανόφυλλα, φτύνει στο χώμα ένα

πηχτό φλέμα που του έφερε στο στόμα η αποστροφή του θεάματος, η αηδία του θανάτου... καβαλάει το άλογο και χάνεται στο σκοτάδι... Ευτυχώς που 'χει νυχτώσει για τα καλά και όλα έγιναν μπροστά στα κλειστά μάτια της νύχτας, που δε βλέπει τους φονιάδες και κρύβει καλά τα μυστικά...

Ανεβαίνει στα λημέρια του, πάνω στις κορυφές, κάτω από τα έλατα, πλάι στις χαράδρες, δίπλα στους γκρεμούς... Εκεί κρύβεται. Έχει διαλέξει τη σπηλιά του προσεκτικά, μέχρι να βρει την επόμενη, και ύστερα πάλι να φύγει και από εκεί, γιατί πουθενά δε μένει... Ζει καταραμένος να μην έχει ποτέ αναπαμό, να μην ορίζει σπίτι. Ξεχωρίζει από τους υπόλοιπους απ' την περπατησιά του, απ' το στοχαστικό του βλέμμα, τα αγέλαστα χείλη, τις λιγοστές κουβέντες, την αποφασιστικότητα. Δίκαια είναι αρχηγός τους. Ψηλός, με δυνατό κορμί, γρήγορα μάτια, μακριά σπαστά μαλλιά που χωρίζονται σε μπερδεμένες ξανθές τούφες και γενειάδα, που μόλις καβαλά το άλογο κυματίζουν σαν λάβαρα στον αέρα.

Η φωτιά έχει ανάψει ώρα τώρα... το κατσίκι σιγοψηθήκε και οι μεζέδες κυκλοφορούν από χέρι σε χέρι, παρέα με μια νταμιτζάνα καλό κρασί που πήραν από σπιτικό με μερακλή νοικοκύρη. Το φύλαγε ο δύσμοιρος για τον γάμο της κόρης του, μα του το πρόλαβαν οι ξένοι,

μαζί με δυο του ζώα, που τα υπολόγιζε για το τραπέζι. Τα στόματα όλα μπουκωμένα μια γελούν, μια μασούν και μια κατεβάζουν διψασμένες, αχόρταγες γουλιές... Ξεχωρίζουν οι σάρκες του ζώου, πότε μέσα στο στόμα και πότε έξω, να τις μασουλούν με ευχαρίστηση και ύστερα να ρίχνουν από πάνω μπόλικο κρασί, να ξεπλένουν τη γλίτσα... Μα αυτός δε δοκιμάζει μήτε το ένα μήτε τ' άλλο... Στέκει απόμακρος. Ο λογισμός του ταξιδεύει... σ' ένα αγκυλωμένο σώμα, σε δυο στυλωμένα μάτια που απέμειναν να κοιτάζουν τον Θεό, όσο αυτός ρουφούσε τη χαρά απ' το κορμί της...

«Στις χαρές μας». «Ναι, μωρέ, σε χαρές»... Οι χαιρετισμοί και οι αντάρες των συντρόφων του αυτή την ώρα δεν του ταιριάζουν, δεν του αρέσουν, τον πνίγουν... «Κόπιασε, καπετάνιε, και ο μεζές είναι καλός...» Η τσίκνα του ζώου του φέρνει ζαλάδα, του αναστατώνει πιότερο το ταραγμένο στομάχι. Ξεμακραίνει βιαστικά, κρύβεται πίσω από έναν αγκαθωτό θάμνο. Ένας ξινός κόμπος του έχει ανέβει μέχρι τον λαιμό, τον πνίγει, του πατάει την καρωτίδα. Ξερνά πράσινη χολή... «Ανάθεμά σε...» μονολογεί... σ' εκείνη, σ' εκείνον, ούτε που ξέρει. Στο μυαλό του στριφογυρίζει το κορίτσι, έτσι όπως το άφησε ασάλευτο, παγωμένο... σαν κούτσουρο πεσμένο δίπλα στο ποτάμι... Παίρνει απόφαση να φύγει. Καβαλάει πάλι το άλογο και χώνεται ξανά στο άγριο σκοτάδι. Ελπίζει να απαλλαχτεί από την ξινή γεύση που του δηλητηριάζει το στόμα, από

τη δυσφορία που κάθισε πάνω στο στήθος του. Τα πιο όμορφα βράδια, τα πιο μαγευτικά, από τότε που έφυγε από τη ζεστασιά του σπιτιού του, είναι οι νυχτερινές πορείες κάτω από το φως των αστεριών, καβάλα στ' άλογο του, τον πιο πιστό του σύντροφο, το μοναδικό αυτί που εμπιστεύεται να πει τα μυστικά του, να φανερώσει τις σκέψεις και τα σώψυχά του. Σαν ξεκινήσεις τέτοιες βόλτες, δεν μπορείς μετά να σταματήσεις... Σε αυτές τις μοναχικές πορείες βάζει σε τάξη τους λογισμούς του, σχεδιάζει τις επόμενες κινήσεις. Μόνο τα πάθη του δεν μπορεί να βάλει σε τάξη... Αυτά αδυνατεί να τα τιθασεύσει, γιατί είναι αχαλίνωτα θεριά, άγρια, ανήμερα, που σαν τον κυριεύσουν αφήνεται άβουλα να τον τσακίσουν, να τον γκρεμίσουν. Και τότε γίνεται έρμαιο των προσταγών τους. Τα πάθη του είναι ο αδίστακτος εχθρός του, γιατί όλοι οι άλλοι σκιάζονται και μόνο στ' όνομά του... Ο Φραγκούλης ο ληστής και τα παλικάρια του.

Τα περάσματα είναι γνωστά για το ζώο, μα τα μονοπάτια δύσκολα, δύσβατα. Σε μια απότομη κατηφορία, γλιστρούν. Οι πέτρες τραβούν την κατρακύλα και παρασύρουν το ζωντανό που κάνει να φύγει με την μπάντα... Τρομάζουν και οι δυο. Ο καβαλάρης ευθύς ξεπεζεύει, πέφτει πάνω στα πλευρά του, το αγκαλιάζει, το χαϊδεύει όλο στοργή, το φιλά, ξανά και ξανά, και ύστερα του γλυκομιλά, όσο εκείνο σπαρταρά κάτω από τα χέρια του, συσπάται ολάκερο από φόβο, σαν αδύναμο πουλί. Το πετσί του τρέμει, παρασύρει πέρα δώθε το κοντό, γυαλιστερό τρί-

χωμα... «Θα μου άξιζε να γκρεμοτσακιστώ τέτοιος που είμαι, μα εσένα, όρκο σου δίνω, ούτε τρίχα δε θα σου βλάψει ποτέ κανείς όσο ζω...» ψελλίζει στο αυτί του και ύστερα του σηκώνει τα μπροστινά του ποδάρια. Κάτω από το αχνό φως ενός κεριού διακρίνονται τα φαγωμένα πέταλα. «Με την καινούργια μέρα θα βρω καλό πεταλωτή, ειδάλως κινδυνεύουμε και οι δύο».

Για το τομάρι του δεν τον κόφτει, μα για το ζωντανό δεν το ρισκάρει καθόλου. Όσα έχει και δεν έχει στη ζωή αυτή είναι αυτό το άλογο. Περισσότερο και από οικογένεια, παραπάνω και από θρησκεία. Συνεχίζει πεζός, μέχρι να φύγουν απ' τις δύσβατες κατηφορίες, κρατώντας σφιχτά τα ηνία, όπως ο πατέρας το χέρι του παιδιού μόλις αρχίσει να στήνεται στα πόδια του. Προσεγγίζει ένα μικρό χωριό, μα δεν μπαίνει μέσα. Σταματάει μέτρα μακριά απ' το πρώτο σπίτι. Παρατηρεί προσεκτικά το τοπίο, αφουγκράζεται τους σιωπηλούς ήχους και τις ασάλευτες εικόνες του... Όλα ήρεμα. Άρα είναι ασφαλής, μπορεί να συνεχίσει. Η βαθιά σιγή της νύχτας τον καθησυχάζει. Σταματά να δέσει το ζώο σε μια γέρικη, γνώριμη ελιά με κούφιο σκαρί, δουλεμένο απ' τον χρόνο, αδειασμένο από ουσία, μα επιβλητικό στο τοπίο. Σαν ανθρώπινο κουφάρι παρομοίαζε την ελιά αυτή απ' τα μικράτα του, από τότε που έκρυβε μέσα στην κουφάλα της «τ' απαγορευμένα» που σούφρωνε από δω κι από κει, για να μην τα πάει σπίτι κι έχει φασαρίες. Έτσι τα έλεγε η μάνα του... «τ' απαγορευμένα». Πάντα τον μάλωνε σαν άπλωνε το χέρι να κάνει

δικό του κάτι που δεν του ανήκε. Όσες κακουχίες κι αν πέ-
ρασε εκείνη, αλλιώς ήταν μαθημένη... «Να ματώσω τα χέ-
ρια μου στη σκάφη καλύτερο το 'χω απ' το να κλέψω». Πε-
ρήφανη γυναίκα, όσο φτωχή, τόσο ακατάδεκτη. Ολιγαρ-
κής από τα νιάτα της. Όσα κέρδισε, όλα με κόπο κι εργα-
σία. Τίποτα χαρισμένο, καμιά ελεημοσύνη, ποτέ άδικα.
Έτσι τον ήθελε κι εκείνον...

Έφερε μια βόλτα το σχοινί του ζώου γύρω απ' τον φαρ-
δύ κορμό, και κίνησε πεζός. Μέσα στην ησυχία της νύχτας
τα βήματα του αλόγου θα έδιναν στόχο. Μπαίνει σαν τον
κλέφτη μέσα σε ένα χαμόσπιτο με μισογκρεμισμένη στέ-
γη που δείχνει να γνωρίζει καλά. Το δωμάτιο μυρίζει χώ-
μα και βρασμένο φασκόμηλο. Γνώριμες και οι δυο οσμές,
φιλικές, παιδικές, οικείες. Η ηλικιωμένη γυναίκα σκιάζε-
ται, σηκώνεται τρομαγμένη από χάμω που έχει ξαπλώσει
το γέρικο κορμί της πάνω σε ένα γιδοτόμαρο...

«Συγχώρα με. Δεν το 'θελα να σε τρομάξω...»

«Ρωτάς αν κοιμάμαι; Κάθε βράδυ σε προσμένω... Τό-
σο καιρό έχεις να φανείς! Αυτή η σκέψη με τρώγει μέρα
νύχτα... αν ζεις, αν πέθανες...»

«Να μη σε τρώγει... Μια χαρά είμαι, δε με βλέπεις...»

«Εγώ ένα πράγμα ξέρω... τα βουνά είναι για τα θηρία
και όχι για τους ανθρώπους...»

«Τότε, μπορεί κι εγώ να 'μαι θηρίο, μάνα...»

«Κι αν είσαι θηρίο, να αλλάξεις... ευκή και κατάρα σου
δίνω... Να αλλάξεις... Άνθρωπο γέννησα κι άνθρωπος να
πεθάνεις... Τ' ακούς;»

Η μάνα του, ο μοναδικός άνθρωπος που είχε στη ζωή. Μικρή η φαμίλια του, πάντα, από τα γεννοφάσκια του. Κανείς άλλος δε χωρούσε στην καρδιά του, μονάχα η μάνα και τ' άλογο. Την αγαπούσε, με τον δικό του τρόπο, ίσως να λογάριαζε και τα λόγια της, κι ας μην της το έδειχνε ποτέ, κι ας την είχε εγκαταλείψει καιρό τώρα στο έλεος του Θεού. Και αν είχε γίνει θηρίο, αν οι περιστάσεις το επέτρεψαν, έπρεπε κάποτε ν' αλλάξει... το 'ξερε κι ο ίδιος, το γνώριζε, έπρεπε να προλάβει ν' αλλάξει.

Μέχρι να ξημερώσει, το 'πε, το υποσχέθηκε στον εαυτό του... «τελευταία φορά», κοιτάζοντας το στερέωμα... σαν να τ' ορκίστηκε σε κάθε αστέρι χωριστά, δίχως να λησμονήσει ούτε το πιο θαμπό, το πιο απόμακρο... αμέτρητες φορές ψέλλισε αυτές τις δυο λέξεις... «τελευταία φορά...». Η συνείδησή του, άγρυπνη όλη νύχτα, σεργιάνισε από τα παιδικά του χρόνια μέχρι σήμερα... Του 'ρθαν εικόνες της μάνας του, νέας ακόμη, στο αρχοντικό της Σπάρτης... Και ύστερα πάλι, σαν τους πέταξαν έξω από κει, από τις γειτο-

νιές της, τότε που γύρναγε η δόλια από ρούγα σε ρούγα και ζήταγε ρούχα να πλύνει για ένα κομμάτι ψωμί, τότε που ένιωθε την πείνα να του τρυπάει τα σπλάχνα. Από τότε τ' απέκτησε το χούι αυτό, να κλέβει. Κάπως έπρεπε να χορτάσει την πείνα του. Τότε ήταν που ερωτεύτηκε για πρώτη του φορά. Ακόμα το θυμάται το σπίτι εκείνο που μπήκε λαθραία ακολουθώντας την έντονη οσμή που του τράβαγε τη μύτη... Από μαγειρευτό του φάνηκε. Ένωσε άτυχος στην αρχή, όταν έπεσε πάνω στην υπηρέτρια. Αλλά ύστερα προφασίστηκε τα ρούχα κι ανακουφίστηκε με την εξυπνάδα του που τόσο γρήγορα σκαρφίστηκε τούτη τη δικαιολογία... Και εκείνη τον λυπήθηκε, ήξερε από αγόρια, αγορομάνα ήταν. Παρακάλεσε την κυρά της να το δει σαν ελεημοσύνη. Και του έδωσαν και ρούχα για πλύση και φαγητό. Μαγειρευτό ήταν, κουνέλι κοκκινιστό με χυλοπίτες. Δεν τον γέλασε η μύτη του. Και από τότε έπαιρνε τα λερωμένα ρούχα δυο φορές την εβδομάδα, γιατί και οι πλύσεις ήταν καλές, παστρικές και φροντισμένες. Μύριζαν καθαριότητα και πράσινο σαπούνι. Και τα ρούχα ήταν μαλακά, αφράτα, από βρόχινο νερό καθαρής πηγής. Όλα έπαιζαν ρόλο. Και ύστερα πάλι εκείνος τα επέστρεψε με την προσμονή να την αντικρίσει τη μικρή θυγατέρα του σπιτιού, που τύχαινε να είναι λίγο μεγαλύτερή του, ομορφούλα και θαρραλέα κοπέλα. Δεν ξεχνούσε κάθε τόσο να τον ανταμείβει με ένα χαμόγελο, που τον έκανε να σκάει από ευχαρίστηση, σαλτάροντας ψηλά στον αέρα. Έτσι τον ένιωσε τον έρωτα τον πρώτο, σαν δυνατή λαχτάρα, σαν γενναιό-

δωρη χαρά. Όσπου μια μέρα επέστρεψαν πίσω, στην ύπαιθρο, στα χώματα των παππούδων του. Δεκατεσσάρων χρονών παιδί εκείνος, έσκαβε τη γη, την ξεπέτριζε, τη χάιδευε με τις φούχτες του και τη παρακαλούσε... να δώσει καρπό να χορτάσουν την πείνα τους... Κι εκείνη, σκληρή, ανένδοτη στα παρακάλια του, απέναντι στον ιδρώτα του... με συγκίνηση έδινε την τροφή, ώσπου απηύδησε, βαλάντωσε απ' τα λιοπύρια του καλοκαιριού και τους παγετούς του χειμώνα, και πήρε των ομματιών του κι ανέβηκε στα βουνά με την πρώτη ευκαιρία.

Πόσο άλλαξε από τότε; Τι 'ναι αυτό που του ορίζει τον νου σαν του 'ρθει επιθυμία για θηλυκό κι ανεβαίνει το αίμα στο κεφάλι ξαναμμένο, καυτό, και ύστερα σκοτεινιάζει το μυαλό και κάνει τα σωθικά να κοχλάζουν;

Δυο μέρες πέρασαν και δεν έλεγε να ησυχάσει. Κίνησε κατά κει που τον έβγαλε ο δρόμος του την πονηρή τη νύχτα, και ας ήξερε πως δεν είναι μυαλωμένο. Δεν είχε μάθει να γυρίζει ποτέ του πίσω, μόνο να κοιτάζει μπροστά μέχρι τώρα... Καβαλάρης κάλπασε βιαστικά κατά μήκος της κοίτης του ποταμού, απ' την απέναντι όχθη τώρα, μια, δυο φορές, μα πουθενά δεν είδε το κοριτσιίστικο κουφάρι. Άραγε να το είχαν βρει οι δικοί της; Δεν τον βάραινε μόνο το φονικό, τον τρέλαινε η ιδέα πως θα έμενε άταφη, θα γινόταν τροφή για τα άγρια ζώα... «Άνανδρε, δειλέ...» ψέλλιζε κάθε τόσο στον εαυτό του... Το 'ξερε καλά... οι πεθαμένοι πρέπει να θάβονται για να αναπαύεται η ψυχή τους... και να μη στοιχειώνει τους αίτιους μήτε τους συγγενείς. Εί-

χε ακούσει ιστορίες στο παρελθόν από τους γέροντες του τόπου του που μιλούσαν για αδικοσκοτωμένους που σεργιάνιζαν τις νύχτες γυρεύοντας δικαιοσύνη και ταφή. Γύρισε πίσω, στο χωριό που έβλαψε δυο νύχτες πριν. Έκρυψε το άλογο σε μια πλαγιά, ψηλά, πάνω στον λόφο, σε δύσβατο πέρασμα, και προσέγγισε κρυμμένος πίσω από δέντρα και βράχους, από το μονοπάτι του βουνού... Άπλωσε τη ματιά του πάνω στις στέγες των σπιτιών, και ύστερα πιο χαμηλά, να βρει εκείνο, το συγκεκριμένο, με τη σαθρή την πόρτα... μα του αγκύλωσε την ακοή κελαρυστός ήχος πονεμένης λαλιάς που ερχόταν από πέρα. Στάθηκε για ώρα πολλή πίσω από ένα ψηλό κυπαρίσσι να ακούει τα μοιρολόγια της μαυροφορούσας πάνω απ' τ' ασάλευτο κορμί της θυγατέρας της, έξω από ένα χαμόσπιτο...

*Είχα μηλιά στην πόρτα μου
και δέντρο στην αυλή μου...
και κυπαρίσσι ολόχρυσο
κι ήμουνα ακουμπισμένη,
είχα κι ασημοκάντηλο
στο σπίτι κρεμασμένο.
Τώρα η μηλιά μαράθηκε
το δέντρο ξεριζώθη...
το κυπαρίσσι το χρυσό
έπεσε κι ετσακίστη,
το ασημοκάντηλο έσβησε
το σπίτι δε φωτάει.*

Τραγούδαγε τόσο γλυκά μέσα στην πίκρα της, που άνοιγαν οι πέτρες στα δυο και η καρδιά του επίσης. Μια μικρούλα χάιδευε βουβά τα μακριά μαλλιά της πεθαμένης, που μονάχα τούτα σάλευαν επάνω της...

Ένα βάρος έφυγε από μέσα του, που του πλάκωνε δυο μέρες τώρα την καρδιά... Έβγαλε ένα τσαλακωμένο τσιγάρο απ' την τσέπη. Τράβηξε μια βαθιά τζούρα μπας και ανακουφιστεί απ' τα σεκλέτια του. Σε τρεις μονάχα ρουφηξιάς το απόσωσε.

Είχε μυστήριο χαρακτήρα. Περίεργος άνθρωπος, γιομάτος πάθη ίσαμε απάνω, βουτηγμένος από μικρός στην παρανομία, μα κάποια πράγματα τον απωθούσαν, τα σιχαινόταν, τα απαγόρευε ολωσδιόλου. Είχε τραβήξει μαχαίρι, κάποτε, σε σύντροφό του που έκαμε να παρακούσει. Το είχε για κακό μεγάλο να αφαιρέσει ζωή... ούτε τα χρήματα τα συμπάθησε ποτέ. Ούτε μικρός το έκαμε ποτέ, μα μήτε μεγάλος. Θα έκλεβε φαΐ, ζώα, κρασί, καμιά κοπέλα σαν το επέβαλλαν οι ορέξεις του, αλλά ποτέ χρήματα. Και τώρα, χωρίς να το καταλάβει, σκότωσε άνθρωπο, το χειρότερο κακό... Τι αμαρτία πήρε επάνω του δίχως να το καταλάβει; Και του το 'λεγε η μάνα του, σαν να το 'ξερε, σαν να το 'βλεπε πως θα 'ρθει κι αυτό μια μέρα... «το 'να κακό φέρνει τ' άλλο, παιδί μου, όταν πέφτει το ήθος τ' ανθρώπου δεν κάμει διακρίσεις στην αμαρτία...» Η μάνα του όλα τα 'ξερε...

ΜΑΡΙΓΩ ΠΑΠΑΔΑΚΗ

Χρόνια υπηρέτρια εκείνη στη Σπάρτη, αυτή ήταν η δουλειά της από μικρό κορίτσι. Όταν έγινε δεκατεσσάρων χρονών, την έστειλαν οι γονείς της να ξενοδουλέψει. Από τα δώδεκα της το έλεγαν για να το χωνέψει. Δεν είχαν βιος για να τη ζήσουν και ας είχε βγει κι εκείνη από μικρή στα χωράφια. Και τα λιγοστά αυγά που πουλούσε απ' τις κότες της αυλής στα διπλανά χωριά δεν άφηναν ίχνος βοήθειας. Δεκατεσσάρων ήταν εκείνη και δώδεκα η Μεταξία, η αδερφή της. Και οι δυο, απ' τη μια μέρα στην άλλη, βρέθηκαν από την ύπαιθρο στην πόλη. Οι φτωχοί γονείς ψύχραναν το αίμα τους και πήραν τη μεγάλη απόφαση μέσα σε μια νύχτα. Χρόνια το έλεγαν και το συζητούσαν, μα πάντα το απέφευγαν και το ανέβαλλαν για αργότερα, για τα πιο δύσκολα... Και τα πιο δύσκολα δεν άργησαν να έρθουν.

Η Μεταξία έγινε εργάτρια σε καπνεργοστάσιο. Είχε λεπτά και μακριά δάχτυλα η τυχερή. Έτσι της είπε ο επιστά-

της που την παρέλαβε, ένας ψηλός τύπος με μια λευκή μακριά ρόμπα και ένα ίχνος από μουστάκι κάτω από τη μύτη. Ήταν το μόνο πράγμα που κοίταξε πάνω της για να την πάρει στη δούλεψή του... «Εδώ είναι εργοστάσιο, μα έχουμε τάξη παρθεναγωγείου, με πειθαρχία, καθαριότητα, σεβασμό, και τα λεφτά καλά για την ηλικία της... Μιάμιση δραχμή μεροκάματο και δωδεκάωρο...» ήταν τα λόγια που τους είπε, και του πατέρα της γυάλισε το μάτι του... Πού θα τα έβρισκε αυτά τα χρήματα στο χωριό της; Κι εκείνη, σαν είδε τα κορίτσια ολόγυρα από τα μεγάλα παραλληλόγραμμα τραπέζια να στρίβουν τον καπνό μέσα στο χαρτί, ημέρεψε, ρόδισαν πάλι τα χλομά της μάγουλα. Τόσες κοπέλες, με χαρούμενα πρόσωπα και πιασμένα τα μαλλιά πίσω από το κεφάλι με τάξη... Κι εκείνη έμοιαζε με άγριο, σκονισμένο κατσίκι που βγήκε από τις χαράδρες και τα γκρεμνά στην επιφάνεια της γης, μυρίζοντας το δέρμα του χώμα. Πόσο ντράπηκε... Αχτένιστη, απειροποίητη, ακατάλληλα ντυμένη... Θα έχανε την αγαπημένη της αδελφή, μα θα έκανε φίλες πολλές και θα κέρδιζε χρήματα...

Τη μεγάλη κόρη του, τη Μαριγώ του, την άφησε σε έναν λαδέμπορο. Πλούσια φαμίλια, με όνομα και φήμη στη Σπάρτη. Ήταν χαρούμενος και για εκείνη, είχε πάρει καλές συστάσεις για την οικογένεια... Κανείς δε φανέρωσε πως η κυρά ήταν νευρασθενική, ανέραστη, ζηλόφθονη, κι εκείνος αγύρτης και παλιάνθρωπος. Όλοι γνώριζαν, μα τα

έκρυσαν... «Θα γίνεις ψυχοκόρη τους, παιδί μου, θα τους βοηθάς στις δουλειές του σπιτιού και αυτοί θα σε ταΐζουν, θα σε ντύνουν και όλο και κάτι θα σου δίνουν... Και σαν έρθει η ώρα σου και σένα και παντρευτείς, θα 'χεις την προίκα σου έτοιμη από την κυρά σου...» Δίκαιη συμφωνία τής ακούστηκε η πρόταση του πατέρα της. Δεν τη φοβόταν τη δουλειά, από τα πέντε της είχε βγει στα χωράφια. Σκληρή η γη, μεγάλη δασκάλα, αυστηρή και ασυγκίνητη. Και ύστερα πιάστηκε με τις κότες. Δεν τράβηξε και λίγα με δαύτες. Γέμισαν σημάδια οι γάμπες της απ' τιςτσιμπιές τους. Μικρές, πυκνές μελανιές, για να 'χει να θυμάται τους καιρούς εκείνους που μεγάλωνε με δαύτες. Τις καθάριζε, τις τάζε και ύστερα ξεπουπούλιαζε τα ψοφίμια που σκότωνε η μάνα της. Κάποτε, για μέρες ολόκληρες, έχασε τη λαλιά της, την πρώτη φορά σαν την είδε να σκοτώνει πουλί. Κι εκείνο, για κακή της τύχη, ξέφυγε απ' τα χέρια της μάνας της, και ας είχε στριμώξει τις απλωμένες του φτερούγες για τα καλά πάνω στο χώμα. Με κομμένο το λαρύγγι σβούριζε σαν τρελό, με ασυνήθιστη ταχύτητα που δεν το χαρακτήριζε στη ζωή του. Μέχρι που σκουντούφλησε το ακέφαλο κορμί στο λιόδεντρο, με όλη εκείνη τη φόρα και δεν ξανασηκώθηκε. Ήταν η πιο τεμπέλικη κότα. Η πιο νωχελική στην περπατησιά, στο φαΐ, στη βόλτα, στα γεννητούρια. Όλα τα έκανε με το πάσο της, σε όλη της τη ζωή, μέχρι τη στιγμή εκείνης της εντυπωσιακής κούρσας, λίγο πριν πεθάνει... «Βασίλισσα» τη φώναζε η μάνα της, που είχε το χούι να δίνει ονόματα στα πουλιά

της. Όλες τους είχαν ανθρώπινα χαρακτηριστικά κι όλο και κάτι της έφερναν στον νου τα τσαλίμια τους. Είχαν και μια νοικοκυρά, καθαρή, ξύπνια, με σβέλτο βλέμμα και γρήγορη κίνηση. Εκείνη είχε σγουρό το πούπουλο στον λαιμό κι αφράτο. «Σγουρομάλλα» τη φώναζαν και ήταν η αγαπημένη της Μαριγώς, γιατί ποτέ δεν άπλωσε το ράμφος της να την τσιμπήσει, λες και ξεχώριζε τα παιδιά απ' τους μεγάλους και τις κακές προθέσεις τους. Έκτοτε, απ' τη Βασίλισσα και μετά, δεν επέτρεψε η μάνα της να βρίσκεται μπροστά κάθε φορά που έπαιρνε τη φαρδιά, γανωμένη μαχαίρα, παρά την έστελνε σε δουλειές και θελήματα. Κι έπειτα την ξαναφώναζε την ώρα που έβραζε το καζάνι πάνω στα αναμμένα κούτσουρα και σήκωνε από μέσα το ζωματισμένο πουλί. Την κατάλαβε τη Σγουραμάλλα, όταν ήρθε η σειρά της στο ξεπουπούλιασμα, αλλά δεν είπε λέξη, μόνο τραβούσε με λύπη τις νωπές, κατσαρές φτερούγες από τον λαιμό, και ήλπιζε τουλάχιστον να καλοπουληθεί, να χαρεί ο πατέρας... να μη χρειαστεί να φύγει για την πόλη ποτέ. Του κάκου...

Τα τραχιά χέρια της, σβέλτα, εργατικά, όπως και το πληθωρικό κορμί της, χυμώδες, ζωντανό... σε ξεγελούσε πως ανήκει σε γυναίκα και όχι σε παιδί. Η οικογένεια ήταν πολυπληθής, τρεις οι μικροί, δυο οι μεγάλοι και δυο οι γέροι... Ολημερίς έπλενε, καθάριζε και μαγειρεύε, και ας είχαν πει στον πατέρα της τα αφεντικά της πως η εργασία της θα κράταγε από την ανατολή μέχρι τη δύση. Μετά τη

δύση οι γέροι βογκούσαν, την είχαν μεγαλύτερη ανάγκη, πριν την ανατολή τα μικρά έκλαιγαν, την ήθελαν να τα ημερέψει. Μεγάλο το σπίτι, δίπατο, με κήπους όλο γύρω, με αποθήκες που φύλαγαν τρόφιμα κι έπρεπε να αερίζονται και να καθαρίζονται τακτικά... «Αλίμονό σου, σκηνή, μην καταστρέψεις το βιος μας και χαλάσουν τα τρόφιμα, και τα φάγουν ποντικοί... εκεί θα σε κλειδώσω, μέχρι να φάνε κι εσένα».

Και τη φοβόταν την κυρά της πολύ, την έτρεμε. Κάθε φορά που έπαιρνε αυτό το ύφος κι έσμιγε τα φρύδια κι έκλεινε τα στυφά της χείλη, που έκρυβαν πίσω τους δυο σειρές κιτρινισμένα δόντια, η μικρή ένιωθε να φεύγει το αίμα από πάνω της, να υποχωρεί η δύναμή της, να μένει κούφιο το κορμί της, αδειασμένο τσόφλι, έτοιμο να ραγίσει σε μικρά, αμέτρητα κομμάτια. Κι εκείνη, η αναίσχυντη, όσο την έβλεπε έτσι αδύναμη, ετοιμόρροπη, τόσο πιο πολύ έπαιζε με τους φόβους της, τόσο περισσότερο αισθανόταν τη δύναμή της να φουντώνει. Κανείς δεν τη λογάριαζε τόσο όσο η Μαριγώ... που παρέλυε, χλόμιαζε, τρεμούλιαζαν τα χέρια της, ιδροκοπούσαν και τα 'κρυβε στις τσέπες της ποδιάς της. Ναι, αυτός ήταν ο λόγος που δεν την άφηνε σε χλωρό κλαρί. Κανείς δεν της έδινε τόση αξία, όσο εκείνη η μικρή... μήτε τα ίδια της τα παιδιά.

Και η Μαριγώ την πίστευε, την είχε ικανή να την κλειδαμπαρώσει μέσα στην αποθήκη, δε θα 'ταν η πρώτη φο-

ρά... της ξέφυγε μια μέρα, για να τη φοβηρίσει... «Έχε τον νου σου, μικρή, μην έχεις κι εσύ την τύχη της πρώτης... της ξεμυαλισμένης... Πενήντα κεφάλια τυρί μου ξεπάστρεψαν οι ποντικοί απ' την αμυαλοσύνη της... μα τη λογάριασα κι εγώ για τα καλά... με το ίδιο νόμισμα την πλέρωσα κι έχει να το θυμάται... Πέντε μέρες κλειδωμένη εκεί μέσα... για να 'χει άλλη φορά το μυαλό στο κεφάλι της... και της έκαμαν οι ποντικοί ό,τι της άξιζε, ό,τι έκαμαν και στα τυριά μου... Χωρίς αυτιά την έβγαλα από κείθε για να μάθει άλλη φορά να 'ναι παστρική...»

Λύθηκε το κορίτσι σαν τ' άκουσε αυτό... Από τα μπούτια της κατέβηκαν ζεστό ζουμί τα ούρα που δεν μπορούσε με τίποτα να συγκρατήσει. Από μικρό παιδί είχε να το πάθει αυτό, από μεγάλο φόβο πάλι, όταν ένα σκυλί λυσασμένο την πήρε στο κατόπι και της πάτησε μια γερή δαγκωνιά ψηλά στα πισινά... Και από τότε, κάθε μέρα, με ευλάβεια φρόντιζε την αποθήκη και ύστερα όλα τα άλλα. Είχε βάλει σημάδι σαν ο ήλιος έφτανε κατακόρυφα, παράταγε στη μέση όσα έκανε και έτρεχε κατά κει. Δυο, τρεις ποντίκαρους ξεπάστρευε τη φορά. Είχε βάλει σκοπό της ζωής της να τους καθαρίσει όλους. Έσφιγγε τα δόντια και κατέβαζε με λύσσα το στειλιάρι επάνω τους, κι ας μην είχε πειράξει μέχρι τώρα στη ζωή της άλλο ζωντανό του Θεού. Και τις κότες, τότε, στο χωριό της, η μάνα της τις έσφαζε και εκείνη μόνο μαδούσε τα ψοφίμια. Ποτέ δε χάλασε ζώο. Μόνο τώρα... Και δώσ' του ο ξύλινος κόπανος

που είχε για την μπουγάδα να ανεβοκατεβαίνει σαν τρελός και να γεμίζει κόκκινες πιτσιλιές το πλατύ του κεφάλι... «Η εγώ ή εσείς», ψιθύριζε και ύστερα τον ξεμαγάριζε με πράσινο σαπούνι και νερό. Ήταν σβέλτη στα χέρια, ήξερε καλά τον κόπανο να τον χειρίζεται... τόσα κιλίμια, τόσες κουβέρτες και ρούχα βαριά ολόμαλλα κάθε φορά μέσα στη γούρνα. Όλα περνούσαν από τα χέρια της και το σπίτι και οι γέροι που ήσαν ανήμποροι και γκρινιάρηδες και τα παιδιά που ήταν μικρά και κλασιάρικα. Άνοιξε η μέση της να κουβαλάει τους κουβάδες ξέχειλους νερό απ' το πηγάδι ίσαμε το σπίτι, δυο φορές την ημέρα, να τους ποτίζει όλους και με το παραπάνω. Δουλίτσα ήταν, κι όχι ψυχοκόρη. Αλλιώς της τα είπε ο πατέρας της κι αλλιώς της ήρθαν. Μήτε καλοί άνθρωποι της έμοιαζαν και τα δυο τα αφεντικά της... Αυτή της έφερνε στο μυαλό γριά νυφίτσα και εκείνος λύκο, κοκαλιάρη, ξεθεωμένο απ' την πείνα, Φλεβάρη μήνα, με τα πολλά τα χιόνια, σαν κι αυτούς που αντάμωνε κάποτε πάνω στα βουνά της, που 'καναν μια χασιά ό,τι έβρισκαν στο διάβα τους. Ταιριαστό ζευγάρι στην πονηράδα, παράταιρο σε όλα τ' άλλα. Δουλειά για εφτά ανθρώπους έβγαζε, χωρίς την παραμικρή βοήθεια της κυράς της...

Περίεργη γυναίκα εκείνη, ψυχρή, αδιάφορη, ασυγκίνητη... δεν μπορούσε να ικανοποιηθεί με τίποτα από τις υπηρεσίες της. Σαν να τη μισούσε για τα νιάτα της, για την καταγωγή της, σαν να της θύμιζε από πού ξεκίνησε κι εκεί-

νη χρόνια πριν, για να καταλήξει μέσα σε αυτό το σπίτι της πόλης, με τις ανέσεις και τα πλούτη. Ήταν αυτός ο λόγος ή μήπως οι πονηρές ματιές του αντρός της πάνω στα ξέχειλα από σάρκα στήθη της μικρής, που φούσκωναν ηδονικά μέσα από τα ρούχα της; «Αχαϊρευτη, τεμπέλα, ανεπρόκοπη...» έτσι τη χαρακτήριζε, σαν έβλεπε το μάτι του να τριγυρίζει πάνω της και να χαζεύει όσα εκείνη ποτέ δεν είχε. Και σαν της πέρναγε ο θυμός, κάθε που έφευγε εκείνος στα χωράφια, κι ερχόταν πάλι στα συγκαλά της... της χάριζε κανένα πιάτο για την προίκα της, για να την καλοπιάσει, μην τυχόν και της φύγει, κι έπειτα... τι θα απογίνουν όλα; Η πιο καλή δούλα απ' όλες. Και απ' τις φιλενάδες της, και απ' τις γειτόνισσες... όλοι έχουν να το λένε «τυχερή, σαν την προκοπή της Μαριγώς σου, άλλη καμιά». Μα κι εκείνη το γνώριζε καλά πως δεν πιάνει μία μπροστά της η καλύτερη της πόλης, κι ας τη φοβέριζε κάθε τόσο πως, αν δε φρονιμέψει, θα τη διώξει. Αυτό ήταν το κόλπο της για να μη χάσει ποτέ τη σπιρτάδα της, να μη φύγει η δύναμη από το γερό σκαρί της, και το φιλότιμο που την έπνιγε να προσπαθεί να είναι κάθε μέρα και πιο καλή. Ήξερε καλά τη δούλα της. Την είχε ζυγίσει με το δράμι, με το κοφτερό της μάτι, απ' την πρώτη στιγμή που την έφερε ο γέρος της στο κατώφλι της να την αφήσει, κι ας μην της ομολόγησε ποτέ τις μύχιες σκέψεις της... Ξύπνιο θηλυκό, άξιο... Έχει βρει τα κουμπιά των γέρων, έχει κερδίσει τη συμπάθεια των μικρών... Κι ας τη λιγουρεύεται εκείνος, ο ελεεινός, ο αχρείος, που του 'χει σφηνωθεί

στο πονηρό μυαλό του. Την κοιτά μέρα νύχτα και ξερογλείφεται...

Αυτά έβανε με τον νου της και τα υπολόγιζε όλα, ξανά και ξανά, και τα καλά, και τα κακά... και τη χρησιμότητα της μικρής, αλλά και τον κίνδυνο που 'χε μπάσει μέσα στο ίδιο της το σπίτι και παραφύλαγε σαν πυρωμένο σίδηρο πάνω απ' το κεφάλι της να της σημαδέψει τη ζωή. Σάμπως δεν ήξερε τι κουμάσι είναι ο άλλος; Σάμπως δεν άκουγε τα λόγια των παλιών πως το ξένο μοιάζει πάντα πιο γλυκό; Καμωνόταν κάθε φορά την αδιάφορη, την ανήξερη, στις βρόμικες ματιές του... Μα υπέφερε τόσο, κι ακόμα πιο πολύ, σαν να έτρεφε όχεντρα μέσα στα έντερα της που ξερνά κάθε στιγμή το δηλητήριο.

Μα οι λογισμοί της μικρής ήταν μακριά απ' όλα αυτά με το αγνό μυαλό της, που χωρούσε μόνο έναν μπόγο. Γιατί μόνο αυτό σκεφτόταν μέρα, νύχτα... τον μπόγο κάτω από το κρεβάτι της με την ιερή της προίκα. Ο μοναδικός λόγος που της έδινε δύναμη να υπομονέψει στο νέο της σκληρό σπιτικό...

6

Μέσα σε δυο χρόνια, δυο φορές τη γύρευε ο πατέρας της να δει πώς περνά. Και τις δυο, δεν ήθελε να πιστέψει στα σημάδια... Τα έδιωχνε μακριά απ' το μυαλό του και τα έστελνε πέρα και απ' τα βουνά...

«Τι κάνει η θυγατέρα μου;» είπε της κυράς της στην πρώτη του επίσκεψη, όταν σαστισμένη τον βρήκε έξω από την πόρτα της, ανόρεχτη να τον βάλει μέσα...

«Καλοπερνάει... τι νόμιζες; Πως της έχεις λείψει του λόγου σου; Ας γελάσω!» του απάντησε αμέσως, κοφτά, δήθεν αστειευόμενη. Έπειτα τον έμπασε μέσα... ας έκανε κι αλλιώς. Τον κράτησε για μεσημεριανό, μόνο τον παρατήρησε να μην έρχεται να τη βλέπει τόσο συχνά... «το κορίτσι δεν έχει ακόμα συνηθίσει το νέο σπιτικό και στεναχωριέται που σε βλέπει... Μόνο κακό της κάνει η παρουσία σου. Βάνε το με τον νου σου την επόμενη φορά που σου 'ρθει πάλι στο κεφάλι η ιδέα να την ιδείς». Και εκείνος έσφιξε έναν μάλλινο φθαρμένο σκούφο που βάσταγε στις χούφτες του, και βρήκε το θάρρος να ανεβάσει τα μά-

τια προς τα πάνω, και να τα φτάσει ίσαμε τα δικά της... Δεν άντεξε να μην αποκριθεί, κι ας κόμπιασε να τελειώσει τη φράση του, που την έβγαλε με γλύκα και γαλήνη, όπως άρμοζε άλλωστε σε λογική κουβέντα, που κουβαλά δίκιο και πόνο... «Έναν ολόκληρο χρόνο έχω να τη δω, κυρά μου... Δεν είναι και λίγο...»

Εκείνο ήταν το πρώτο μεσημέρι που έβαλαν το κορίτσι να κάτσει μαζί τους στο τραπέζι. Πού να βρει χρόνο τις υπόλοιπες ημέρες για φαΐ. Και σαν ερχόταν αργά το απόγευμα αυτή η ώρα, μισό πιάτο φαγητό και ούτε. Τα περισσότεύματα, ό,τι αποφαγι είχαν αφήσει τα μικρά στα πιάτα και ένα κομμάτι ψωμί. Κλεισμένη στη μικρή της κάμαρη, μέσα στη φυλακή της, καθισμένη πάνω στο στενό της ράντζο. Μα σήμερα η κυρά της ήθελε να δείξει στον πατέρα πως το παιδί του δεν το ξεχώριζε από τα δικά της παιδιά. Πως το 'χει μέσα στην οικογένεια, σαν μεγαλύτερη αδερφή, σαν πρωτότοκη κόρη, ό,τι του έλεγε και τότε, απελπισμένη, όταν γύρευε από χωριό σε χωριό κορίτσι έμπιστο, προκομμένο, για να αναλάβει τις δικές της ευθύνες... Αυτά τους είχε πει... κι εκείνοι την πιστέψανε, γιατί ήσαν πιο απελπισμένοι... «Σαν κόρη μου θα σου τη μεγαλώνω... και τρόπους καλής συμπεριφοράς θα της μάθω, και προίκα θα της δώκω, και με χορτασμένη την πείνα της θα πέφτει για ύπνο...» Μα τώρα ο μπαρμπα-Μήτσος το έβλεπε το κορίτσι αλλιώτικο, αδυνατισμένο, χλομό... να τρώει αχόρταγα τη μεγάλη του μερίδα, κατεβάζοντας αμάσητες

μπουκίες. Όρκο έπαιρνε στον Θεό πως δεν είχε ματαδεί το θηλυκό του να τρώγει τόσο λαίμαργα.

Η Μαριγώ είδε για πρώτη φορά να γεμίζει το πιάτο της μέχρι απάνω... Πρώτη φορά, μέσα σε αυτό το σπιτικό, ύστερα από έναν ολόκληρο χρόνο, τρώει με την καρδιά της... Παρηγορήθηκε από την παρουσία του πατέρα της... Ο ίσκιος του την ανακούφισε βαθιά. Σαν σήκωσε μόνο τα μάτια της ψηλά, και το βλέμμα της έφτασε μέχρι το παραθύρι, που ο μεσημεριανός ήλιος έστελνε τις δυνατές ακτίδες πάνω στα παστρικά παραθυρόφυλλα που λαμποκοπούσαν... την έλουσε κρύος ιδρώτας. Παράτησε με αγωνία το σιδερένιο πιρούνι που της γλίστρησε μέσα απ' την ιδρωμένη της χούφτα, κι έπιασε με τρόπο τα αυτιά της... «Οι αποθήκες», ψέλλισε...

«Μη σε μέλλουν τώρα αυτά... έχουμε χρόνο για όλα», την καθησύχασε εκείνη, που καμώθηκε την αδιάφορη... μα μέσα της με δυσκολία συγκρατούσε τον θυμό της... «Ξεδιάντροπο βρομοκόριτσο, επίτηδες σκαρφίστηκες τώρα τις αποθήκες, για να με φέρεις σε δύσκολη θέση... θρασύτατη χωριάτισσα...»

Μα η μικρή χαλάστηκε, χλόμιασε πιότερο, τα μάτια της πίκραναν σαν άγουρες, αγίνωτες ελιές... με δυσκολία τώρα πια κατέβαζε τις τελευταίες μπουκίες, που τις στέκονταν όλες στο λαρύγγι και την έπνιγαν, μία προς μία... Ξέσπασε σε έναν ασταμάτητο βήχα... «Μπα σε καλό σου,

κόρη μου, τι σου συμβαίνει; Κοκκίνισαν τα μάτια σου», πετάχτηκε όρθιος εκείνος, φοβισμένος, αρχίνησε να τη χτυπάει στη πλάτη, μην του πνιγεί, μην του σκάσει μέσα στα χέρια του...

«Παράφαγα, αυτό είναι όλο», και η θολή από τα δάκρυα ματιά της έπεσε σ' εκείνη, να την καθησυχάσει, να την παρηγορήσει... πως τα μυστικά της ήταν καλά φυλαγμένα όπως και οι απειλές της πως θα την μπουντρούμιαζε μαζί με τα ποντίκια. Δε σκόπευε να φανερώσει στον πατέρα της τίποτε απ' όλα αυτά.

«Μην έχεις έννοια, μπάρμπα Μήτσο... Σε τούτο το σπιτικό, το κορίτσι σου καλοπερνάει... Είδες με τα ίδια σου τα μάτια πόσο τρώει. Δεν προλαβαίνω να τη χορτάσω τώρα που είναι στην ανάπτυξη... αυτό σου λέω μόνο», του ψιθύρισε πονηρά την ώρα που τον ξεπροβόδιζε, να μην ακούσει δήθεν ο άντρας της και τη μαλώσει που σπαταλά τόσο φαγί για το θηλυκό του... Κι εκείνος, ο δυστυχής, έφυγε με αλαφρωμένη την καρδιά, και γλυκαμένο τον αποχωρισμό από τη χουβαρντού κυρά της θυγατέρας του. Στο φτωχικό του, το φαΐ δε φτουρούσε ούτε για δυο νοματαίους. Πώς θα τη χόρταινε εκείνος;

Ύστερα από οκτώ μήνες, πάλι βρέθηκε στη Σπάρτη. Στον δρόμο του γυρισμού από τη Μεταξία του. Με χαμόγελο έφυγε από κει. Ζεστάθηκε η μαραζωμένη του καρδιά. Να 'χει δυο θυγατέρες σαν τα κρύα τα νερά και τώρα έρμος με τη γριά του να έχει απομείνει, και να βολοδέρ-

νον μέρα νύχτα δίχως γέλια, κουβεντολόι, τραγούδι... Τότες, τις καλές εποχές, με δυο θηλυκά, το σπίτι έσκαγε από ζωή... Έπιανε η Μεταξία το τραγούδι και παρέσερνε και τη μεγάλη, την πιο σοβαρή, τη Μαριγώ του. Κι εκείνος κοίταζε την κυρά του με νόημα, κρυφοκαμάρωναν, κρυφογελούσαν... «Μεγάλωσαν τα κορίτσια μας, γυναίκα, σε λίγο θα 'ναι κοπέλες της παντρείας».

Τώρα ποτίστηκαν τα ντουβάρια βουβαμάρα, μελαγχολία, κατήφεια... «Ας είναι όμως! Αξίζει τον κόπο. Τέτοιες καλοσύνες που αντίκρισαν σήμερα τα μάτια μου... Χαράς ευαγγέλια!» Περπάταγε και μονολογούσε από ευχαρίστηση. Αναζητούσε στη στράτα του να ανταμώσει κανένα γνωστό απ' το χωριό του, από διπλανό χωριό, να τον σταματήσει, να του πει τα χαρούμενα νέα του παιδιού του. Έσκαγε από χαρά! Του ερχόταν να πιάσει τους ξένους, τους περαστικούς, να τους φανερώσει τα μονόδραχμα που φύλαγε στην τσέπη του... Γέλαγαν τα χείλη του, τραγουδούσαν τα μάτια του... Να 'ναι καλά το εργοστάσιο αυτό, το καμάρι του τόπου... Παράγει σιγαρέτα, ήθος και τάξη. Και τα κορίτσια, ένα προς ένα... παστρικά, πειθαρχημένα, χαρούμενα. Και η κόρη του ανάμεσα σ' αυτές ξεχώριζε... δεν την είχε ματαδεί ομορφότερη ποτέ του. Με νυφούλα του 'μοιαζε μες στα λευκά της ρούχα και την κάτασπρη κορδέλα στα μαλλιά. Από εκεί θα βγει άξιος άνθρωπος, περιζήτητη εργάτρια, γυρευτή νύφη... Αμ και το χρήμα; Λίγο το 'χεις; Είχε να μπει

τόσος παράς στην τσέπη του πολύς καιρός... Ούτε που ξέρει από πότε.

Μα δεν του πήγαινε καρδιά να τραβήξει για το χωριό του, αν δεν αντάμωνε και το άλλο το παιδί του, τη Μαριγώ του, κι ας τον ξεστράτιζε η στάση αυτή, κι ας είχε ποδαρόδρομο μεγάλο. Έπρεπε να της δείξει τους άτιμους τους παράδες, να της πει τα καλά νέα, να χαρεί κι αυτή λίγο με τις καλοσύνες της φαμίλιας της.

«Μη με παρεξηγήσεις, κυρά μου, πως δε σου 'χω εμπιστοσύνη, περαστικός βρέθηκα στα μέρη σας...» γλυκομίλησε απολογητικά, για να την καλοπιάνει, σαν του άνοιξε την πόρτα... Όμως η μέρα εκείνη ήταν δύσκολη και η παρουσία του μόνο μπελάδες θα μπορούσε να προσθέσει στο σκοτισμένο κεφάλι της. Απ' το πρωί ξεκίνησε στραβά, σαν έβραζε η δούλα της το γάλα των μικρών και αυτό παράκαψε, φούσκωσε, άφρισε μέχρι απάνω και ξεχείλισε το κατσαρόλι... Δεν έπρεπε να τη μαλώσει; Μισή κούπα γάλα πήγε στράφι! Δυο χαστούκια της έσκασε στα μάγουλα για να χει άλλη φορά τον νου της, μα η μικρή απαρηγόρητη κλαψουρίζει ολημερίς... Άλλες ημέρες τις τρώει και δε βγάζει τσιμουδιά... σήμερα, όμως, την πήρε το παράπονο... Πώς θα την εμφανίσει τώρα εμπρός του;

«Κόπιασε, μπάρμπα Μήτσο, μα με το συμπάθιο, έχω άρρωστο το μωρό... και δεν έχω χρόνο για τέτοια... Η Μαριγώ σου, η καψερή, πολύ μεγάλη στεναχώρια έχει σή-

μερα με του λόγου του... ψήθηκε το μανάρι μου στον πυρετό και δεν έχει φύγει στιγμή απ' το προσκεφάλι του...»

Λυπήθηκε ο δύστυχος πατέρας... Κατά τα λεγόμενά της, δε θα το έβλεπε το κορίτσι του στιγμή... Τόσος κόπος, τόσος ποδαρόδρομος, με ξηλωμένα παπούτσια και σόλες, φλοίδες λεπτές που γούβωναν κι απ' το παραμικρό χαλίκι που του τρύπαγε τη φτέρνα, να πάει χαμένος;... Κρίμα κι άδικο. Για μια κουβέντα του παιδιού του ήρθε, για έναν χαιρετισμό... «Δε θα σ' την καθυστερήσω καθόλου... μα και να φύγω χωρίς να την ιδώ; Αμαρτία είναι, κυρά μου... Άσε που κι η μάνα της θέλει να της μηνύσω κατιτίς».

Δεν μπορούσε να τον αποφύγει, μα κι ούτε να επιμείνει... Θα έμπαινε σε υποψίες... Καλύτερα να την αντάμωνε για λίγο, κι ας ήταν και στεναχωρημένη... Κουτσά στραβά θα τα μάλωνε πάλι... Λιγότερο κακό αυτό, απ' το να βάλει με τον νου του ιδέες και να κουβαλιέται στο σπιτικό της κάθε τόσο... Χωροφύλακα στα πόδια της δεν ήθελε...

Μαραζωμένος κίνησε για το φτωχικό του, με τσακισμένες τις φτερούγες... Καλύτερα να μην την είχε δει... Πάει και η χαρά της Μεταξίας... ξεπόρτισε, χάθηκε. Έπαψε να ακούει και τα μεταλλικά νομίσματα που χοροπηδούσαν χαρούμενα σαν κουδουνίστρες μωρού κάθε τόσο μέσα στο

παντελόνι του... Τα θλιμμένα μάτια της Μαριγώς... τα ίσκιωσαν όλα. Σαν να ζητούσαν βοήθεια... Και το σφαλισμένο στόμα, που δεν τόλμησε να βγάλει άχνα, σαν να χε πολλά να μαρτυρήσει, πολλά και κατάπικρα... Κι ύστερα, αυτοί οι γέρικοι κύκλοι κάτω απ' τα πονεμένα της μάτια. «...Άλλο και τούτο, Παναγιά μου... Να 'ναι άραγε απ' την κακουχία του ξενυχτιού της με το μωρό; Τρέχα γύρευε... Μπερδεμένα πράγματα. Κι αν είναι μόνο αυτό... πώς άλλαξε έτσι το παιδί μου; Αλλιώς το είχα φέρει εδώ... ροδοπρόσωπο, χαμογελαστό... και τώρα αγνώριστο στέκει εμπρός μου, μαραζωμένο, πονεμένο, δίχως σταγόνα δροσιάς...»

*«Τιποτένιος ο άνθρωπος, οσμή από χόμα,
καρτερεί τα φτερά να πετάξει,
να ξυπνήσει μια μέρα πεταλούδα.
Μυστικός ο αγώνας, κρυφός, μόνο για κείνον»*

Τέσσερις γυναίκες στο χθες και το σήμερα ξεδιπλώνουν έναν τρισυπόστατο άντρα, ορίζοντας μοιραία και αμετάκλητα τη ζωή του, αυτή του Φραγκούλη του Ληστή, του Αυγουστή Παπαδάκη, του Γέροντα Ιωάννη, ενός επικίνδυνου ανθρώπου, ενός μοναδικά υπέροχου άντρα, ενός ταπεινού ασκητή... Ένας αόρατος διαβήτης χαράζει μοίρα προς μοίρα τον κύκλο της ζωής του, κεντώντας σταυροβελονιά παρόν με παρελθόν...

Ο ταραγμένος βίος ενός αμαρτωλού που τα βήματά του θα τον οδηγήσουν μέχρι τα πιο βαθιά μονοπάτια της αγάπης. Η παρανομία, τα πάθη, το έγκλημα θα συγκρουστούν με το βαθύτερο στοιχείο της ύπαρξης, τη συνείδηση. Κι ένας ισόβιος αγώνας ξεκινά, με τρόποιο την κάθαρση και τίμημα τον αβάστακτο έρωτα ανάμεσα σ' έναν άνδρα με σκοτεινό παρελθόν και μια γυναίκα με λαμπρό μέλλον...

***Πώς μπορεί ένας αδιέξοδος έρωτας
να γεμίσει φως τις ζωές των ανθρώπων;***

Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ
www.psichogios.gr

ISBN: 978-618-01-1513-0

ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ: 17549

Ε Σ Ε Ι Σ Κ Ι Ε Μ Ε Ι Σ Π Α Ν Τ Α Σ ' Ε Π Α Φ Η